

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

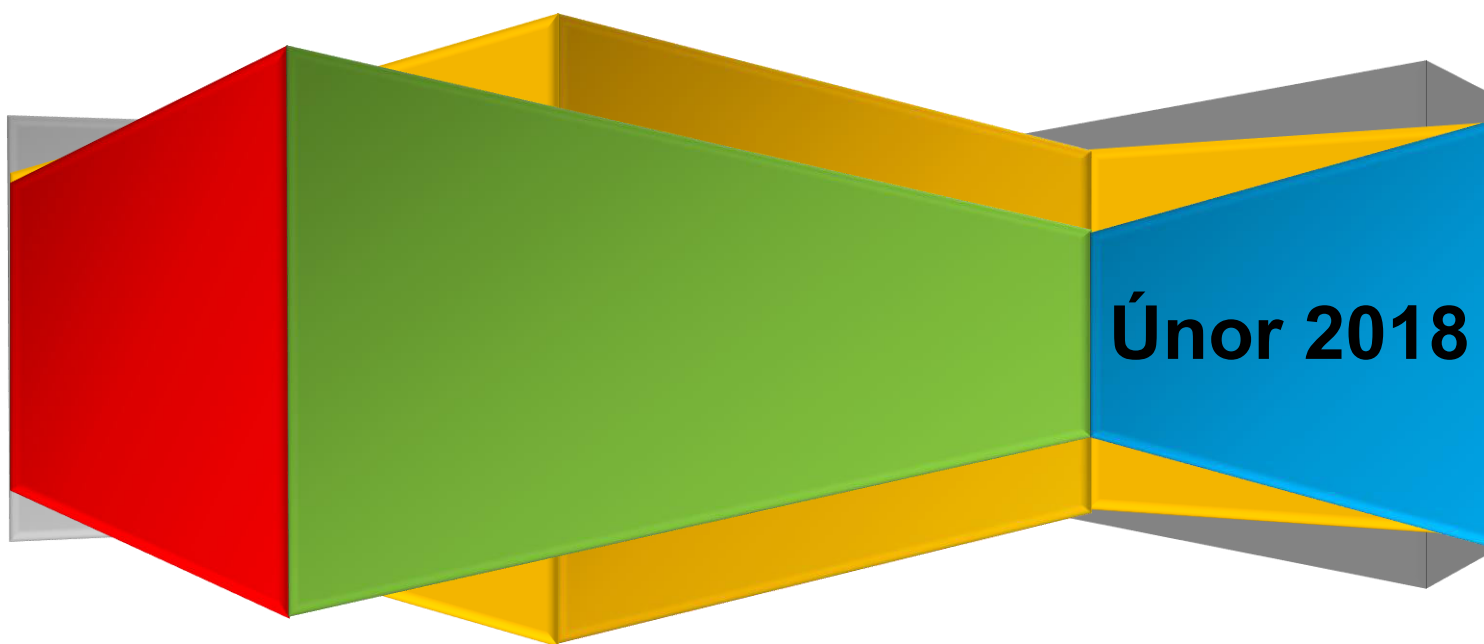
Realizováno v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu
CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605.

Vstupní analýza vzdálené dílčí podpory v Chrudimi

Závěrečná zpráva z výzkumného screeningu

Zpracovala: Zuzana Korecká

Text neprošel jazykovou úpravou

Obsah:

Seznam zkratk.....	2
Úvod.....	3
Cíl vstupní analýzy	3
Metodologie.....	3
Etika výzkumu	3
Sociální vyloučení	4
Sociálně vyloučení v Chrudimi.....	4
Lokalizace sociálního vyloučení v Chrudimi.....	5
Objekty s vyšší koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením	8
Městská ubytovna v Tovární ulici	8
Lokalita Čankovice – soukromá ubytovna	9
Bydlení	10
Zaměstnanost	13
Sociální služby	17
Zadluženost.....	19
Bezpečnost	20
Zdraví.....	22
Shrnutí dobrých praxí a doporučení.....	23
Jádrové indikátory a checklisty k oblasti bydlení.....	24
Bydlení.....	24
a) Tabulka ukazatelů sociálního vyloučení v obci	24
b) Checklist - identifikace závadného bydlení v lokalitě	25
c) Checklist - sociální bydlení pro domácnosti ohrožené sociálním vyloučením	25

Seznam zkratek

Agentura, ASZ – Odbor (Agentura) pro sociální začleňování, Úřad vlády ČR

APK – Asistent prevence kriminality (zaměstnanec městské policie)

APZ – Aktivní politika zaměstnanosti Úřadu práce

HN – Dávky hmotné nouze

KoP ÚP – Kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR

MěÚ – Městský úřad

MP – Městská policie

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MV – Ministerstvo vnitra

NNO – Nestátní nezisková organizace

NZDM – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

OP Z – Operační program zaměstnanost

ORP – Obce s rozšířenou působností

OSPOD – Orgán sociálně právní ochrany dětí

SÚPM – Společensky účelné pracovní místo (nástroj APZ)

SVL – Sociálně vyloučená lokalita

VPP – Veřejně prospěšné práce (nástroj APZ)

Úvod

V následující analýze jsou předkládány výsledky šetření realizovaného pracovníky Agentury pro sociální začleňování (dále také ASZ) v období od konce října do konce listopadu 2017 na území obce Chrudim, jež přistoupila ke spolupráci s Agenturou v rámci tzv. vzdálené dílčí podpory. Vstupní analýza byla vypracována za účelem poskytnutí základního vhledu do situace v území pracovníkům ASZ a jejich partnerům, a rovněž za účelem poskytnutí výchozího popisu stavu sociálního vyloučení pro následný tematický výzkum a pro vyhodnocování změny v území a úspěšnosti spolupráce.

Cíl vstupní analýzy

Cílem bylo zmapovat povahu a míru sociálního vyloučení v Chrudimi a představit základní problémy a potřeby cílových skupin v oblastech bydlení, zaměstnanosti, sociálních služeb, zadluženosti či bezpečnosti a zdraví.

Metodologie

Při realizaci výzkumného šetření a následné tvorbě analýzy byly kombinovány kvalitativní a kvantitativní výzkumné metody. V první fázi se jednalo především o „desk research“, tedy studium a analýzu veřejně dostupných materiálů a také o analýzu kvantitativních dat poskytnutých na vyžádání místními aktéry. Další použitou metodou byly polostrukturované rozhovory, které byly vedeny zejména s institucionálními aktéry, doplnkově též s obyvateli lokalit s vyšší koncentrací sociálně vyloučených osob. Jednotlivé rozhovory se lišily délkou i způsobem záznamu v souvislosti s okolnostmi průběhu rozhovoru a s ochotou dotazovaných odpovídat. Přehled rozhovorů je uveden v tabulce.

Tabulka č. 1: Přehled realizovaných rozhovorů

Instituce	Počet rozhovorů
Odbor sociálních věcí	2 polostrukturované skupinové rozhovory 1 polostrukturovaný rozhovor
Odbor správy majetku	1 strukturovaný rozhovor
Zástupci neziskových organizací	1 polostrukturovaný skupinový rozhovor 1 polostrukturovaný rozhovor
Obyvatelé lokalit s vyšším podílem sociálně vyloučených osob (ubytovny)	3 polostrukturované rozhovory 4 nestrukturované rozhovory

Etika výzkumu

Pro výzkumníky, kteří realizují výzkumy pro Agenturu pro sociální začleňování, je závazná výzkumnická etika. Výzkum vychází z Etického kodexu výzkumníků Agentury pro sociální začleňování. To mimo jiné znamená, že při terénním šetření nebylo narušeno soukromí a

důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí bylo i zaručení anonymity respondentů. Všechny údaje využití v předkládané zprávě byly získány se souhlasem respondentů. Použitá statistická data jsou uváděna v agregované podobě tak, aby byla dodržena ochrana osobních údajů.

Sociální vyloučení

Pro intervenci Agentury pro sociální začleňování představuje sociální vyloučení klíčový koncept. Sociální vyloučení může mít celou řadu podob, které se odlišují jak závažností, tak i způsobem jejich řešení, proměňují se v čase a týkají se různých skupin osob. Sociální vyloučení je možné definovat jako stav, v němž se ocitají lidé, kteří mají ztížený přístup k institucím, společenským sítím, ekonomickým a kulturním statkům a participaci na chodu většinové společnosti, na níž jsou ovšem závislí. Tyto bariéry může představovat například zadlužení, ztráta bydlení či zaměstnání, rozpad rodiny, rozvoj duševní nemoci, závislost na návykových látkách nebo gamblerství, a to vzniklé jak v důsledku životní krize, která, pokud není závčas řešena, může zahájit propad jednotlivce či rodiny na sociální dno, tak mohou být tyto bariéry dlouhodobě „pěstovány“ v rámci stabilních společenských sítí. Sociálně vyloučení se svým životním podmínkám přizpůsobují a osvojují si specifické vzorce chování, které jsou mnohdy v rozporu s hodnotami majority.

Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita, v případě České republiky obecně, zejména etnicita romská. Ačkoliv u značné části obyvatel převažuje názor, že v případě sociálního vyloučení se jedná primárně o problém etnický, pravdou zůstává, že osvojené životní priority a strategie sociálně vyloučených romských rodin jsou prakticky totožné s těmi, které jsou vlastní i neromské populaci v podobné životní situaci. Taktéž platí, že ne všichni Romové v České republice žijí v prostředí sociálního vyloučení a ne každý, kdo se v podmínkách sociálního vyloučení nalézá, je Rom.

Sociálně vyloučení v Chrudimi

Stanovení jasných kritérií pro kvantifikaci sociálně vyloučených osob je velmi obtížné. Přibližnou velikost cílové skupiny lze odhadnout na základě několika relevantních ukazatelů, jež odkazují k ohrožení různými rizikovými faktory. Přehled těchto faktorů je uveden níže a podrobněji se jim věnují jednotlivé kapitoly této zprávy.

Osoby ohrožené sociálním vyloučením

- V hmotné nouzi se v Chrudimi nachází 229 rodin (553 společně posuzovaných osob)
- Nezaměstnanost delší než 12 měsíců se v Chrudimi týká 105 osob a jejich rodin
- V exekuci je 1327 osob, což představuje 6,77 % z celkového počtu obyvatel Chrudimi starších 15 let, nezaměstnaných osob s exekucí je 88

z toho:

osoby sociálně vyloučené

- Počet obyvatel, kteří obývají sociálně vyloučené lokality uvedené v Analýze sociálně vyloučených lokalit v ČR z roku 2015 (tzv. Gabalova mapa), čítá přibližně 75 až 100 osob

- V ubytovnách na území města žije okolo 100 osob, jejichž životní styl nese charakteristiky sociálního vyloučení, 36 osob žijících v ubytovně je příjemcem dávek na bydlení (80 společně posuzovaných osob)
- Nezaměstnanost delší než 5 let se týká přibližně 30 uchazečů o zaměstnání a jejich rodin

Přehlednější znázornění popsaného přináší následující tabulka.

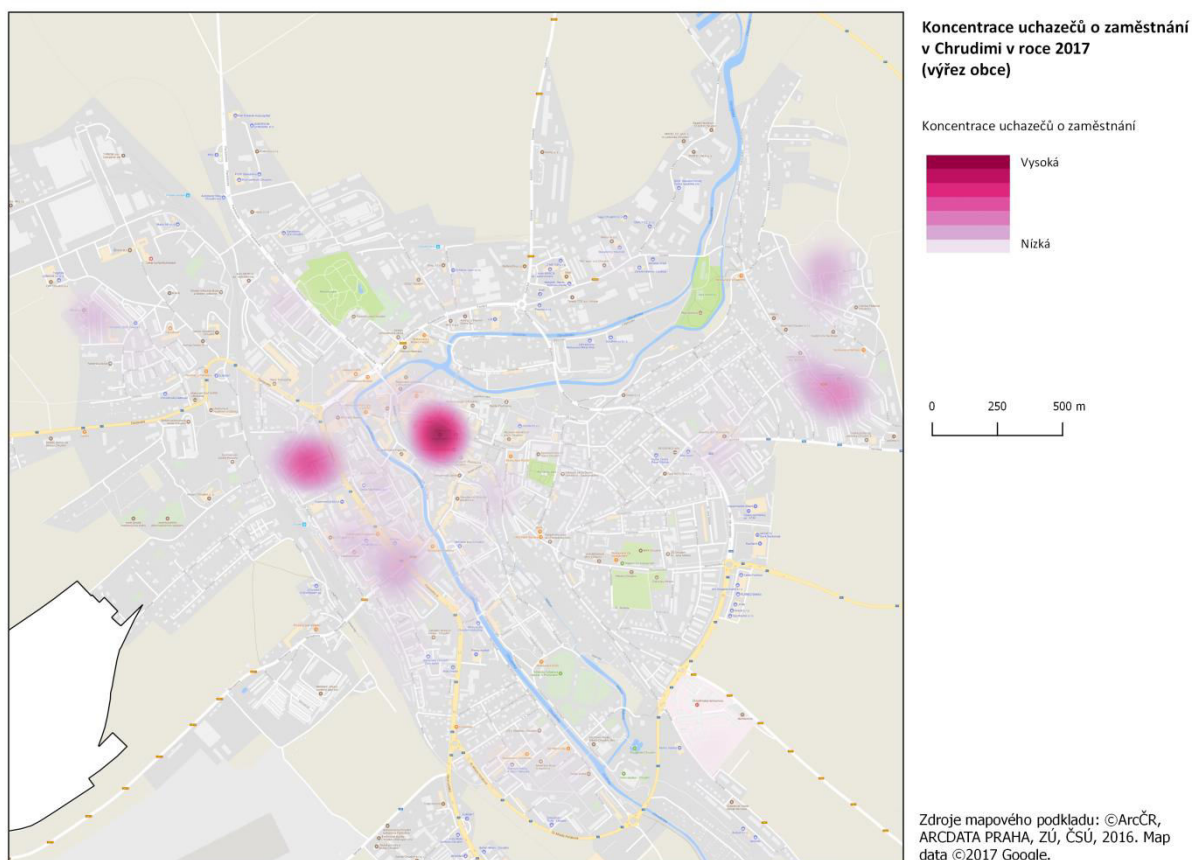
Tabulka č. 2: Osoby ohrožené sociálním vyloučením/ osoby sociálně vyloučené v Chrudimi

Počet osob v exekuci	1327 osob (bez dětí)	nižší míra ohrožení
Počet osob v evidenci uchazečů o zaměstnání	429 osob (bez dětí)	
Počet domácností v hmotné nouzi	229 domácností	
Počet osob v evidenci uchazečů o zaměstnání (déle než 1 rok)	105 osob (bez dětí)	
Počet obyvatel ubytoven	Cca 100 (včetně dětí)	
Počet osob v evidenci uchazečů o zaměstnání (déle než 5 let)	30 osob (bez dětí)	
Počet osob žijících v ubytovně a pobírajících dávky na bydlení	36 osob/80 společně posuzovaných osob	vyšší míra ohrožení

Lokalizace sociálního vyloučení v Chrudimi

Tato část zprávy je zaměřena na identifikaci sociálního vyloučení v Chrudimi z územního hlediska. V této souvislosti se často hovoří o tzv. sociálně vyloučených lokalitách (SVL), ve smyslu geograficky oddělených a jasně ohraničených lokalit, což není v současné době v případě města Chrudim adekvátní. V Chrudimi se s geografickou segregací sociálně slabých obyvatel prakticky nelze setkat. Výjimku mohou představovat ubytovny (městská ubytovna v Tovární ulici a ubytovna U Krkavce v Moravské ulici. Ke zvýšené koncentraci sociálně slabých na některých adresách sice dochází, nicméně ne v takové míře, aby byla pro sousedství ohrožující, natož aby docházelo k odlivu majority z těchto míst, či dokonce k dramatickému poklesu ceny nemovitostí. Tuto skutečnost lze ilustrovat například na teplotní mapě prostorového rozmístění uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce.

Mapa č. 1: Prostorové rozmístění uchazečů o zaměstnání ve městě Chrudim (prosinec 2017)

Zdroj dat: ÚP ČR krajská pobočka v Pardubicích

Na první pohled je nejzřetelnějším bodem na mapě adresa městského úřadu, kde jsou v případě uchazečů o zaměstnání hlášeni například lidé bez domova nebo lidé žijící v ubytovnách (které se z tohoto důvodu na mapě neobjevují). Skupina lidí, kteří mají trvalý pobyt hlášený na adrese městského úřadu, je samozřejmě mnohem rozmanitější. Stejně jako jsou rozmanité důvody, proč tito lidé jako adresu místa trvalého pobytu volí městský úřad. Zřetelněji dále na mapě vystupuje lokalita v blízkosti autobusového a vlakového nádraží, o níž se ještě před několika lety hovořilo jako o tzv. chrudimském Bronxu či romské čtvrti. Lokalitu tvoří bytové domy vlastněné městem, v jedné z ulic se nachází byty určené pro sociální bydlení. V souvislosti s rekonstrukcí budov došlo k částečným změnám ve skladbě obyvatel, takže lokalita je považována za stabilizovanou, nicméně z hlediska ohrožení sociálním vyloučením stále potenciálně rizikovou. Ostatní zvýrazněné body na teplotní mapě víceméně kopírují místa, kde jsou panelové bytové domy s větším počtem obyvatel. Vzhledem k tomu, že jde o místa s větší koncentrací obyvatel, lze zde předpokládat i vyšší výskyt jevů, jako je třeba nezaměstnanost.

Fotografie č. 1 a č. 2: Revoluční ulice v roce 2012 a v roce 2017

Foto Chrudimskenoviny.cz, leden 2012 : <http://chrudimskenoviny.cz/fotogalerie/iprm-integrovaný-plan-rekonstrukce-mesta-chrudim-regenerace-sidliste-pod-nadrazim-1-lede>

Foto Z. Korecká, listopad 2017

Objekty s vyšší koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením

Další ze způsobů, jak identifikovat zvýšenou koncentraci osob ohrožených sociálním vyloučením, představuje využití údajů o příjemcích dávek pomoci v hmotné nouzi, jejichž prostřednictvím by potenciální sociální vyloučení mohlo být indikováno lépe. Úřad práce v Chrudimi však nemohl tato data poskytnout z důvodu ochrany osobních údajů.

Kromě tzv. tvrdých dat, tedy údajů z databází úřadu práce byly při lokalizaci sociálního vyloučení využity rovněž znalosti institucionálních aktérů, jejichž obeznámenost s terénem se jeví na vysoké úrovni. Díky poznatkům získaným prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s pracovníky sociálního odboru i se zástupci neziskového sektoru byly vytipovány objekty, jejichž obyvatel se problémy spojené se sociálním vyloučením týkají. Mezi takové objekty byly zařazeny opět zejména ubytovny, ať už na území města Chrudimi, tak i v jeho širším okolí.

Fotografie č. 3: Městská ubytovna v Tovární ulici

Foto Z. Korecká, listopad 2017

Městská ubytovna v Tovární ulici

Jedná se o samostatně stojící třípodlažní budovu ve vlastnictví města. Kromě obyvatel ubytovny zde přebývají i klienti noclehárny, tuto službu a nízkoprahové denní centrum v budově realizuje nezisková organizace SOPRE CR, o.p.s. Administrativní úkony spojené s ubytováním, včetně uzavření smlouvy, zajišťuje Odbor sociálních věcí. Smlouvy jsou uzavírány na dobu jednoho měsíce a lze je prodloužit dodatkem opět o jeden měsíc. Ubytování jsou při uzavírání smlouvy seznámeni s ubytovacím řádem, a jsou upozorněni na povinnost řád dodržovat. V ubytovně je zřízena recepce s nepřetržitým provozem a je zajištěna ostraha.

V přízemí budovy se nachází noclehárna, nízkoprahové denní centrum a zázemí organizace SOPRE CR, na jehož pracovníky se mohou ubytovaní obrátit jako klienti v rámci sociálně

aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Prostory v prvním a druhém patře jsou využívány pro ubytovnu. Na každém patře je 8 ubytovacích jednotek. Jednotky určené pro maximálně 4 osoby mají plochu 20 m², pro rodiny o maximálním počtu 5 osob jde o jednotky s plochou 2x30 m² a pro rodiny o maximálním počtu 8 osob se jedná o jednotky s plochou 2x40 m². Ubytovací jednotka je vybavena pouze umyvadlem a přívodem vody připraveným pro napojení na kuchyňský kout nebo linku. Sociální zařízení a sprchy jsou společná pro několik ubytovacích jednotek.

V listopadu 2017 zde bylo ubytovaných 66 osob, jedna jednotka byla volná. Řada rodin zde žije již delší dobu, někteří i více než 10 let. Příčina jejich dlouhodobého pobytu v ubytovně spočívá hlavně v nemožnosti či neschopnosti najít si jiné bydlení. Několik rodin si zajistilo nájemní bydlení mimo Chrudim, někteří lidé se do ubytovny znovu vrátili. Z výpovědí respondentek vyplývá, že po negativních zkušenostech s komerčním nájemním bydlením, je jejich přáním získat městský byt v Chrudimi. Dalšími faktory, jež ovlivňují skutečnost, že někteří obyvatelé zůstávají dlouhodobě v ubytovně, jsou ztráta motivace samostatně řešit svou situaci a pasivní přijímání poskytované sociální pomoci.

I přesto, že ubytovna (včetně noclehárny a nízkoprahového denního centra) představuje místo s nejvyšší koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením ve městě, daří se díky součinnosti sociálního odboru, neziskových organizací a dalších zainteresovaných aktérů potenciální problémy řešit.

Z analýzy výpovědí aktérů vyplynulo, že v některých obcích spadajících pod správní obvod ORP Chrudim se rovněž nacházejí objekty s vysokou koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením. Rodinám s dětmi, respektive dětem, z těchto míst zajišťuje poskytování sociálně-právní ochrany OSPOD patřící pod Sociální odbor v Chrudimi. Sociální služby tam poskytují chrudimské neziskové organizace, jež se snaží svou působnost na Chrudimsku rozdělit tak, aby se jejich služby nepřekrývaly a saturovaly tak potřeby co největšího počtu klientů. Aktéry byly identifikovány lokality v Heřmanově Městci, Prachovicích, Hrochově Týnci, Chrasti a v Čankovicích. Většina z těchto lokalit se objevila v tzv. Gabalově mapě z roku 2015. Čankovice do Gabalovy mapy zahrnuty nebyly, protože ubytovna, kde se sociálně vyloučení soustřeďují, zahájila svůj provoz v roce 2014. Tedy v době kdy probíhaly terénní výzkumy v sociálně vyloučených lokalitách realizované pro Gabalovu mapu. Ubytovna v Čankovicích byla navštívena v rámci výzkumného šetření hlavně z důvodu potvrzení hypotézy, že lidé ohrožení sociálním vyloučením často migrují mezi ubytovnami a levným nájemním bydlením po celém Chrudimsku, město Chrudim nevyjímaje.

Lokalita Čankovice – soukromá ubytovna

Obec Čankovice má okolo 300 obyvatel, nachází se 2 km od města Hrochův Týnec. V roce 2014 zde z bývalé podnikové ubytovny místního cukrovaru vznikla soukromá komerční ubytovna s kapacitou 141 lůžek. Zahájením provozu ubytovny došlo v Čankovicích k nárůstu obyvatel o 45 %. Větší část obyvatel ubytovny od počátku tvoří rodiny s dětmi, jež vykazují charakteristiky spojené se sociálním vyloučením – jedná se o osoby dlouhodobě nezaměstnané, jejichž jediným zdrojem příjmu jsou sociální dávky, většina z nich migruje a střídá místa pobytu převážně v nestandardním bydlení. Obyvatelé ubytovny jsou okolím

vnímání velmi negativně, kromě etnicity je stigmatizuje i to, že jsou v obci cizí a nemají ani trvalý pobyt na adrese ubytovny.

Fotografie č. 4: Ubytovna v Čankovicích

Fotografie převzata z <http://ubytovna-cankovice.cz/>

Bydlení

Specifika objektů vykazujících vyšší koncentraci osob ohrožených sociálním vyloučením již byla představena. Tato část zprávy se bude věnovat možnostem klíčových aktérů ovlivňovat situaci v oblasti bydlení, což v případě města Chrudim znamená finalizaci koncepce a realizaci systému prostupného bydlení.

Podle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 (SLDB 2011) tvořilo bytový fond města Chrudimi 10 348 bytů. Na rodinné domy připadalo 3 014 bytů, v bytových domech to bylo 7 188 bytů, zbývajících 146 bytů bylo v tzv. ostatních budovách. Z hlediska vlastnické struktury největší podíl představovaly byty v osobním vlastnictví, dále to byly byty ve vlastním domě, následovaly byty nájemní a nejméně bylo družstevních bytů.

Tabulka č. 3: Bytový fond v Chrudimi dle právního užívání bytu v roce 2011

Bytový fond dle SLDB 2011		
Byty celkem		10 348
Právní důvod užívání bytu	Ve vlastním domě	2 211
	V osobním vlastnictví	3 878
	Jiné bezplatné užívání bytu	170
	Nájemní byt	1 939
	Jiný důvod užívání bytu	83
	Družstevní byt	641
	Nezjištěno	údaj není k dispozici

Zdroj: ČSÚ, Veřejná databáze SLDB 2011

Z výsledků SLDB 2011 vyplývá, že největší část bytů byla ve spoleuvlastnictví vlastníků bytů a ve vlastnictví fyzických osob. Již méně zastoupenými vlastníky bytového fondu byla bytová družstva a město.

Tabulka č. 4: Bytový fond v Chrudimi dle druhu vlastnictví bytu v roce 2011

Bytový fond dle SLDB 2011		
Byty celkem		10 348
Byty podle druhu vlastnictví	Fyzické osoby	3 209
	Obec	577
	Bytová družstva	870
	Spoleuvlastnictví vlastníků bytů	4 330
	Jiná právnická osoba	83
	Kombinace vlastníků	798
	Stát	12
	Nezjištěno	469

Zdroj: ČSÚ, Veřejná databáze SLDB 2011

Město Chrudim disponuje necelými 500 byty, přičemž 97 z nich je v režimu domu s pečovatelskou službou. K dispozici jsou i tzv. sociální byty, jedná se o sociální bydlení Na Větrníku (60 bytů) a sociální bydlení Rooseveltova (15 bytů). V případě žádosti o tyto byty musí žadatel předložit doklad o svém příjmu i o příjmu spolubydlících. Výše nájemného je 51,95 Kč/m² podlahové plochy za měsíc. Rovněž jsou k dispozici i 3 tzv. tréninkové byty,

kteřé město pronajímá neziskovým organizacím. Dva z bytů jsou pronajaty organizaci Péče o duševní zdraví, z.s. a jen organizaci SOPRE CR, o.p.s. Ve vlastnictví města je také 16 ubytovacích jednotek v ubytovně v Tovární ulici, jak již bylo uvedeno výše. Dalšíh 15 ubytovacích jednotek se nachází v Domě na půl cesty, který provozuje Centrum J. J. Pestalozziho, o.p.s.

Chrudim má schválené zásady pro hospodaření s byty ve vlastnictví města, které určují postup při výběru nájemce do bytu ve vlastnictví města, způsob stanovení nájemného v bytě ve vlastnictví města a postup při uzavírání nájemních smluv k bytům ve vlastnictví města. K rozhodování o přidělování bytů ve vlastnictví města zřizuje Rada města bytovou komisi, jež vede evidenci žadatelů o nájem bytů v tzv. Souboru osob, které vyžadují z mimořádně závažných důvodů zvláštní pozornost. Do Souboru jsou přednostně zařazováni žadatelé, kteří splní některou z priorit naléhavosti, jež jsou nezbytné pro zahájení řízení k zařazení do Souboru a zároveň mají trvalý pobyt ve městě. Mezi priority naléhavosti se řadí naléhavé potřeby města, naléhavé případy sociální potřebnosti, naléhavé a mimořádné zdravotní důvody, bytové náhrady nájemcům bytů v domech ve vlastnictví města určených k prodeji, k demolici, v domech rekonstruovaných či opravovaných, systém propustného bydlení, přidělení bytu žadateli, který se zaváže byt zrekonstruovat či opravit na vlastní náklady. Žadatelé však musí splnit ještě další podmínky, jež mnohé sociálním vyloučením ohrožené osoby předem vyřazují z účasti ve výběrovém řízení. K takovým podmínkám patří například bezdlužnost žadatele a dalších členů společné domácnosti vůči městu. Dále jde o podmínku, že žadatel či další členové společné domácnosti nebyli v minulosti vyloučeni z účasti ve výběrových řízeních na nájem městských bytů v Chrudimi, nebo o podmínku, že se žadatel či další členové společné domácnosti nepřipravili o možnost vlastního bydlení nezákonným jednáním či jinou aktivitou.

Mezi obyvatele Chrudimi ohrožené ztrátou bydlení patří zejména skupina osob, jež byly v úvodní části výzkumné zprávy identifikovány jako osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo jako osoby sociálně vyloučené. K nim je však třeba zahrnout ještě samoživitelky a samoživitele, seniory, handicapované, samostatně žijící osoby, osoby opouštějící vazbu či nápravná zařízení či uživatele návykových látek. Řešení problémů s bydlením představuje jednu z často poptávaných zakázek klientů sociálních služeb, byť se v mnoha případech jedná o kumulované problémy týkající se také zadluženosti, nezaměstnanosti a různých dalších těžko řešitelných životních situací. Aktivní a cílenou práci s klienty, kteří se ocitli ve vážných sociálních problémech včetně ztráty bydlení, by pomohl umožnit systém propustného bydlení.

V rámci projektu Podpora sociální práce v obci Chrudim a ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, který je realizován Odborem sociálních věcí Městského úřadu Chrudim, probíhá aktivita Propustné bydlení. Cílem je vznik lokální koncepce systému propustného bydlení. Pracovní skupina, jejíž členy tvoří pracovníci odboru sociálních věcí, zástupci neziskových organizací Péče o duševní zdraví, Šance pro Tebe, SOPRE CR, Centrum J. J. Pestalozzi, Don Bosco a Rytmus Východní Čechy, vypracovává koncepci propustného bydlení. Při koncipování podmínek, pravidel, kompetencí a rolí jednotlivých zúčastněných subjektů se pracovní skupina opírá o již schválený Strategický plán udržitelného rozvoje města Chrudim na roky 2015 až 2030.

Účelem propustného bydlení je vytvoření více stupňového bydlení pro obyvatele města, kteří mají zájem změnit svoji nepříznivou životní situaci. Těmto lidem by mělo být umožněno

získat kompetence k samostatnému bydlení. Systém by měl být zásluhový, motivující, jednotlivé formy bydlení by měly na sebe navazovat, od nízkoprahového ubytování (noclehárny a ubytovny), přes bydlení s podporou – tzv. tréninkové byty s poskytovanou sociální službou až po samostatné bydlení, kdy klient již využije nabídek nájemního bydlení na běžném komerčním trhu s byty. Tréninkové byty jsou ve vlastnictví města a budou se pronajímat poskytovateli sociální služby. Poskytovatel tento byt bude dále pronajímat vybraným klientům na základě podnájemní smlouvy. Třetí stupeň předpokládá, že organizace, která s konkrétním klientem pracuje, mu bude poskytovat v případě potřeby terénní službu. Současně je bude sociální práci podporovat v získání a udržení trvalého bydlení. Pro projekt propustného bydlení se předpokládá využití několika stávajících městských bytů.

S ohledem na cílovou skupinu je možné velmi zjednodušeně rozlišovat pronajímatele bytů na tzv. podnikatele s chudobou, kteří se orientují na pronajímání neadekvátního bydlení za přemrštěné ceny, jež jsou hrazeny úřadem práce formou dávek na bydlení a na pronajímatele, kteří sociálně slabým osobám a zvláště Romům pronajmout byt raději odmítají nebo jsou velmi obezřetní a při prvním náznaku možných problémů z nabídky odstoupí. První skupina soukromých pronajímatelů není v Chrudimi rozšířená, přestože byli takoví vlastníci aktéry zmiňováni. Druhá skupina je zastoupena více. Pracovníci sociálního odboru i neziskových organizací potvrzovali, že se jejich klienti v rámci trhu s bydlením setkávají s diskriminací. Najít a udržet soukromého vlastníka, který by klientům byt pronajal, je velice obtížné i z důvodu tlaku ostatních obyvatel domu na pronajímatele.

Zaměstnanost

Podle statistik nezaměstnanosti poskytovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí bylo v Chrudimi v prosinci 2017 evidováno 449 dosažitelných uchazečů ve věku 15 - 64 let. Jednalo se o evidované nezaměstnané, kteří neměli žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Dosažitelní uchazeči tvořili 3,0 % z celkového počtu obyvatel města ve věku 15 - 64 let. Podrobnější statistické údaje o uchazečích o zaměstnání k účelu vypracování vstupní analýzy byly poskytnuty Úřadem práce České republiky Krajskou pobočkou v Pardubickém kraji a Kontaktním pracovištěm v Chrudimi. Dle těchto údajů bylo v listopadu 2017 v Chrudimi celkem 429 uchazečů o zaměstnání. Z celkového počtu uchazečů tvořily ženy 54,3 % a muži 45,7 %. Zhruba čtvrtina uchazečů (25,6 %) byla nezaměstnaná kontinuálně déle než 1 rok. Tuto skupinu 110 uchazečů, kteří byli v evidenci déle než rok, lze označovat jako dlouhodobě nezaměstnané. Zbývajících 319 uchazečů bylo v evidenci po dobu kratší než 1 rok. Průměrná délka evidence všech uchazečů byla více než 424 dní.

Tabulka č. 5: Uchazeči o zaměstnání v Chrudimi podle délky evidence (listopad 2017)

	Celkem uchazečů	V evidenci nad 365 dní	V evidenci do 365 dní
Celkem	429	110	319
Muži	196	37	159
Ženy	233	73	160

Zdroj dat: ÚP ČR Kontaktní pracoviště v Chrudimi

V celkovém počtu uchazečů o zaměstnání bylo nejvyšší zastoupení osob se středním odborným vzděláním – vyučených (29,60 %). Další početně významnější skupinu představovali uchazeči, kteří mají základní a praktickou školu a uchazeči s úplným středním odborným vzděláním s maturitou. Následovala skupina osob s vysokoškolským vzděláním. Na základě tohoto lze konstatovat, že vyšší vzdělání není samo o sobě klíčem k nalezení zaměstnání. Uchazeči o zaměstnání s nižším dosaženým stupněm vzdělání – lidé bez vzdělání, s neúplným základním a základním vzděláním tvořili 29,84 %. V této skupině uchazečů lze zaznamenat větší počet osob, jež byly v evidenci více než 365 dní. Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP koresponduje se vzdělanostní strukturou obyvatel Chrudimi zjištěnou v rámci SLBD 2011, kde nejpočetnější skupinu představovaly osoby se středním vzděláním (střední odborné a úplné střední vzdělání).

Tabulka č. 6: Uchazeči o zaměstnání v Chrudimi podle dosaženého vzdělání (listopad 2017)

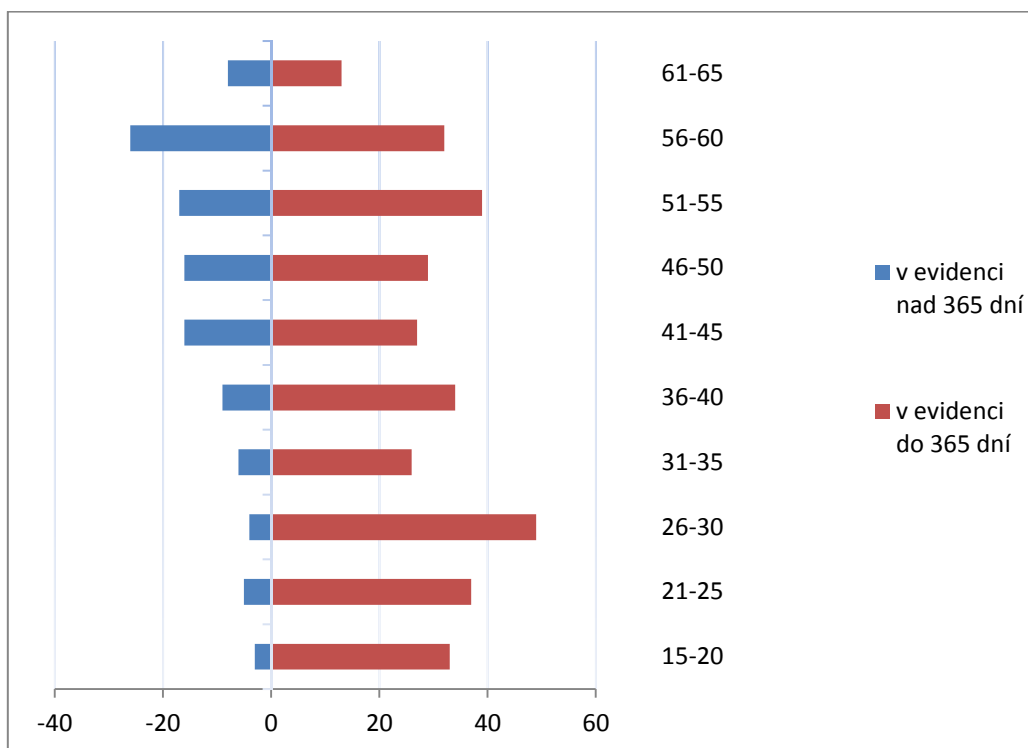
	Celkem uchazečů	V evidenci nad 365 dní	V evidenci do 365 dní
Střední odborné (vyučen)	127	34	93
Základní a praktická škola	90	29	61
Úplné střední odborné s maturitou (bez vyučení)	89	10	79
Vysokoškolské	29	3	26
Úplné střední odborné (vyučení s maturitou)	22	5	17
Bez vzdělání	19	13	6
Neúplné základní	19	9	10
Nižší střední odborné	19	6	13
Úplné střední vzdělání	9	0	9
Vyšší odborné	4	1	3
Střední nebo střední odborné bez maturity a bez vyučení	2	0	2
Celkem	429	110	319

Zdroj dat: ÚP ČR Kontaktní pracoviště v Chrudimi

Průměrný věk všech uchazečů byl 40,8 let, u dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů byl průměrný věk 47,2 let a u uchazečů, kteří byli v evidenci do 1 roku, činil průměrný věk 38,6 let. Graf č. 1 ilustruje rozložení uchazečů podle věkových skupin. Zjednodušeně lze říci, že v mladších věkových skupinách výrazně převažovali uchazeči, kteří byli v evidenci do 1 roku.

V ostatních věkových skupinách byl počet uchazečů evidovaných méně než 1 rok rovněž vyšší, ale již ne s tak výrazným rozdílem.

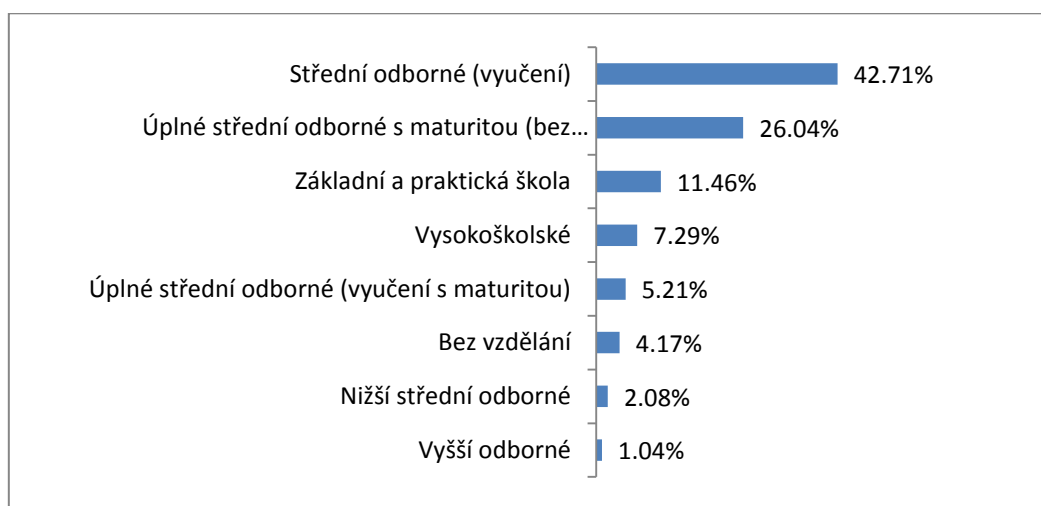
Graf č. 1: Uchazeči o zaměstnání v Chrudimi podle věkových skupin (listopad 2017)

Zdroj dat: ÚP ČR Kontaktní pracoviště v Chrudimi

Uchazeče o zaměstnání starší 55 let je možné označit jako rizikovou skupinu z hlediska uplatnění na pracovním trhu. Tito uchazeči tvořili více než pětinu (22,38 %) z celkového počtu nezaměstnaných evidovaných úřadem práce. Ve věkové skupině 56 – 60 let byl také zaznamenán největší podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob (44,83 %) ze všech věkových skupin. Mezi uchazeči o zaměstnání staršími 55 let převažovali lidé se středním odborným vzděláním – vyučení (42,71 %), dále následovali uchazeči s úplným středním odborným vzděláním s maturitou (26,04 %). Uchazeči se základní a praktickou školou představovali 11,46 %, zbývajících necelých 20 % tvořili uchazeči s vysokoškolským vzděláním, vyučení s maturitou, lidé bez vzdělání, osoby s nižším středním vzděláním a osoby vyšším odborným vzděláním.

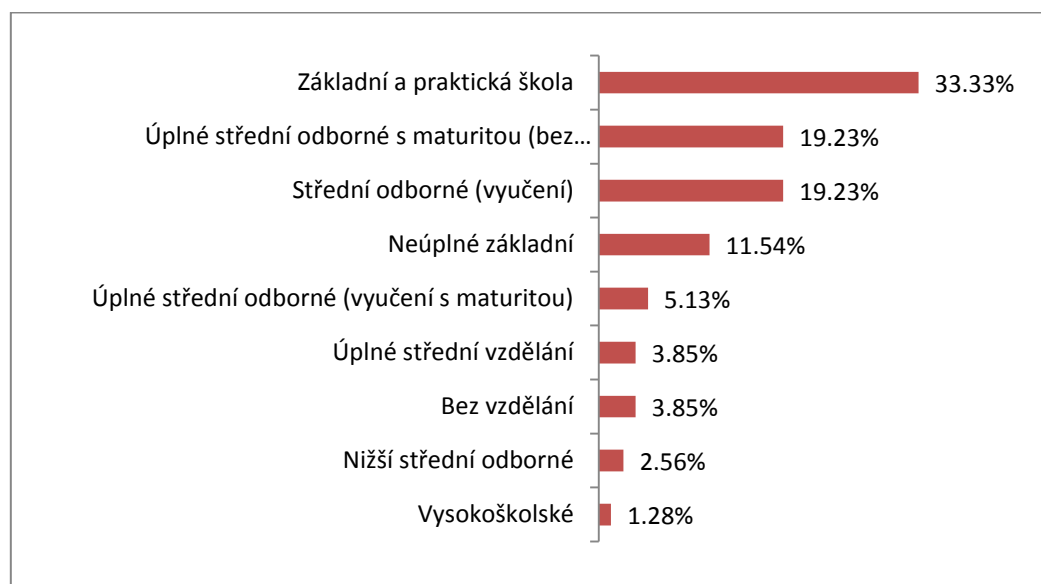
Graf č. 2: Uchazeči o zaměstnání starší 55 let podle dosaženého vzdělání (listopad 2017)

Zdroj dat: ÚP ČR Kontaktní pracoviště v Chrudimi

Za rizikovou lze označit také skupinu z opačného konce věkového spektra, tedy uchazeče do 26 let. Co se týče nejvyššího dosaženého vzdělání, mezi nejmladšími uchazeči o zaměstnání tvořily celou jednu třetinu osoby se základní a praktickou školou (33,33 %), s necelými 20 % je následovali uchazeči se středním odborným vzděláním – vyučením (19,23 %), rovněž s necelými 20 % uchazeči s úplným středním odborným vzděláním s maturitou (19,23 %). Uchazeči s neúplným základním vzděláním představovali 11,54 %. Zbývajících necelých 17 % tvořili vyučení s maturitou, lidé bez vzdělání, osoby s úplným středním vzděláním, nižším středním a vysokoškolským vzděláním. Uchazeči s nízkým stupněm vzdělání (se základní a praktickou školou, s neúplným základním vzděláním a bez vzdělání) představovali celkem 48,72 % ze všech osob mladších 26 let evidovaných úřadem práce.

Graf č. 3: Uchazeči o zaměstnání mladší 26 let podle dosaženého vzdělání (listopad 2017)

Zdroj dat: ÚP ČR Kontaktní pracoviště v Chrudimi

Jeden z nástrojů, díky kterému mohou obce a další místní subjekty ve spolupráci s úřadem práce zvyšovat zaměstnanost na svém území, představují veřejně prospěšné práce (dále jen VPP). Jedná se o časově omezené pracovní příležitosti, jejichž cílem je umožnit uchazečům o zaměstnání obtížně umísitelným na trhu práce pracovat v době, kdy nemohou najít standardní práci. Úřady práce poskytují na základě dohody zaměstnavatelům mzdové příspěvky, maximálně však po dobu 12 po sobě jdoucích měsíců.

Celkový počet VPP v září 2017 představoval v okrese Chrudim 267 osob. Na konci roku 2017 vykonávalo ve městě Chrudim VPP 15 osob. U obce vykonávala VPP 1 osoba. Od roku 2015 do roku 2017 byla v Chrudimi vytvářena pracovní místa v rámci projektu Veřejně prospěšné práce. Díky tomuto projektu a spolupráci Technických služeb Chrudim 2000 a Úřadu práce Chrudim získalo práci 10 osob evidovaných na úřadu práce. Tito lidé byli ve městě zapojeni především do údržby a úklidu veřejného prostranství, dále do sezónních prací, jako je úklid sněhu nebo údržba městské zeleně. Nejvýznamnějším koordinátorem práce VPP jsou právě Technické služby.

V Chrudimi již několik let funguje sociální podnik. Šicí dílna s obchůdkem Ušito s šancí vznikla v roce 2013 jako sociální podnik organizace Šance pro Tebe. Své uplatnění tam nacházejí ženy, kterým se nedaří najít stálé pracovní místo. Byla vytvořena tzv. tréninková pracovní místa, která umožňují vyzkoušet si pravidelné zaměstnání a naučit se novým dovednostem. Kromě práce v šicí dílně realizuje sociální podnik také zakázky v oblasti úklidu kanceláří, domácností (čištění koberců a čalounění mokrou metodou pomocí) nebo zajištění údržby zahrad, veřejných prostranství. V roce 2013 získala dílna podporu projektových partnerů CEKAS při Národním vzdělávacím fondu, o.p.s. a České asociace streetwork, o.s., kteří právě realizovali čtyřletý projekt zaměřený na děti a mládež z rizikového prostředí. Vybavení dílny bylo pořízeno s podporou projektu města Chrudim v rámci prevence kriminality s názvem „Máme šanci na sobě pracovat“. Kromě nabídky tréninkových pracovních míst, probíhá v šicí dílně od září roku 2017 také kurz šití na stroji i ručně. Je určen především pro mladé dospělé, dlouhodobě nezaměstnané ženy či matky na rodičovské dovolené, které před mateřstvím nedokončily vzdělání nebo nemají zkušenost s trvalým zaměstnáním.

Sociální služby

V Chrudimi dlouhodobě působí poskytovatelé sociálních služeb, jejichž cílovou skupinou jsou osoby ohrožené sociálním vyloučením, respektive osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby v krizi, rodiny s dětmi nebo děti, mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy a osoby bez přístřeší. Tyto organizace realizují svou činnost v lokalitách s vyšším počtem osob ohrožených sociálním vyloučením jak v katastrálním území města, tak i mimo něj - jedná se zpravidla o obce ve správním obvodu města Chrudim. Mezi nejvýznamnější poskytovatele sociálních služeb zaměřené na výše jmenované cílové skupiny, patří Centrum J. J. Pestalozziho, o.p.s., SOPRE CR o.p.s., Šance pro Tebe, z.s., Farní charita Chrudim a Amalthea, z.s.

Tabulka č. 7: Stručný přehled poskytovatelů sociálních služeb s cílovou skupinou sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob

Název poskytovatele	Zařízení sociální služby	Typ sociální služby
Amalthea, z.s.	Amalthea, z.s.	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
Farní charita Chrudim	Občanská poradna Chrudim	Odborné sociální poradenství
	Charitní ošetrovatelská a pečovatelská služba	Pečovatelská služba
Centrum J. J. Pestalozziho, o.p.s.	Centrum J. J. Pestalozziho	Odborné sociální poradenství
		Sociální rehabilitace
	Centrum J. J. Pestalozziho – azylový dům	Azylové domy
SOPRE CR	SOPRE CR	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
		Nízkoprahové denní centrum
		Noclehárna
Šance pro Tebe	Sanace rodiny	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
	NZDM Futur	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (pro děti ve věku od 6 do 12 let)
	Klub Agora	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (pro děti a mládež ve věku od 6 do 26 let)
	Terénní program pro rodiny	Terénní programy
	Jeskyně	Terénní programy
	Streetwork	Terénní programy

Zdroj: Rejstřík poskytovatelů sociálních služeb

Sociální služby a služby v sociální oblasti v Chrudimi zajišťují v převážné většině jmenované neziskové organizace, ale také organizace zřízené městem Chrudim (Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim), Pardubickým krajem (Poradna pro rodinu Pardubického kraje, Pedagogicko-psychologická poradna Pardubice), resortními ministerstvy (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – Dětský domov se školou Chrudim) nebo jsou organizační složkou státu (Probační a mediační služba Chrudim).

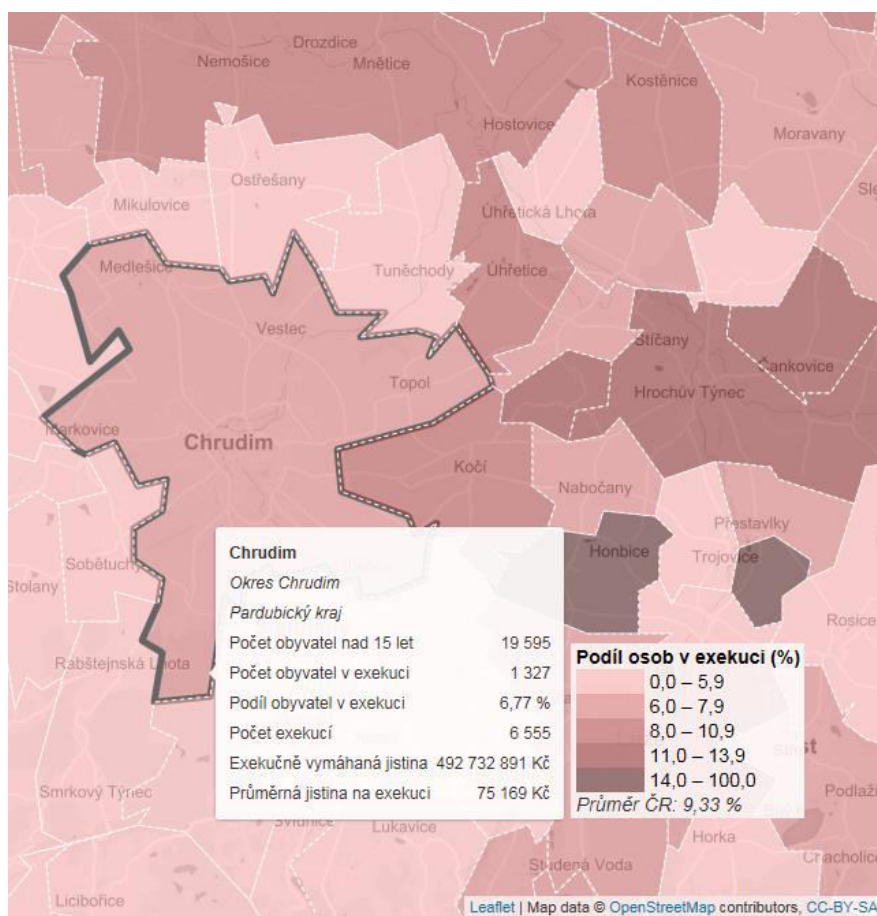
Město Chrudim podporuje organizace působící v sociální oblasti formou přímých dotací na činnost, prostřednictvím ostatních dotací a grantů v rámci programu Zdravé město a místní Agenda 21, které město vypisuje. Síť sociálních služeb, již tvoří výše uvedené sociální služby, v dostatečné kapacitě a s odpovídající dostupností napomáhá řešit nepříznivou sociální situaci cílové skupiny na území města.

Zadluženost

Zadluženost je fenomén, jenž má na vznik a prohlubování sociálního vyloučení významný vliv. Dlouhodobě neřešená zadluženost, zvláště pak po uvalení exekuce, má často za následek rozhodnutí takto postižených osob pracovat mimo legální trh práce. Dluhy a exekuce patří mezi faktory snižující motivaci při hledání legálního zaměstnání. Neformální zaměstnání a pobírání sociálních dávek je pak z pohledu sociálně vyloučených výhodnější strategií. Zadluženost zaměstnanců bývá vnímána jako komplikace i ze strany zaměstnavatelů, kteří musí srážky ze mzdy na splácení řešit. Zadluženost rovněž ovlivňuje i stabilitu bydlení. Splátka dluhu či exekuční srážka s sebou nese propad ve finančním rozpočtu domácnosti, což může zapříčinit nezaplacení nájemného. Dluhy na nájemném jsou častou příčinou ztráty standardního bydlení, po níž zpravidla následuje odchod domácností do ubytoven či jiných míst s nižšími náklady na bydlení, které jsou však většinou nevyhovující, ať již z hlediska přelidněnosti nebo technického a hygienického stavu. Řada lidí řeší svou předluženost pomocí půjček z legálních i nelegálních zdrojů.

Lze předpokládat, že vývoj zadluženosti v Chrudimi v posledních letech kopíroval vývoj v celé České republice. To znamená, že zadlužení sociálně slabých se zvyšovalo a rostl také počet nařízených exekucí. Podle údajů *Mapy exekucí*¹ byl v roce 2016 ve městě Chrudim podíl obyvatel v exekuci 6,77 %, což je zhruba o 2,56 % méně, než byl celorepublikový průměr.

Obrázek č. 1: Počet obyvatel v exekuci v Chrudimi (2016)

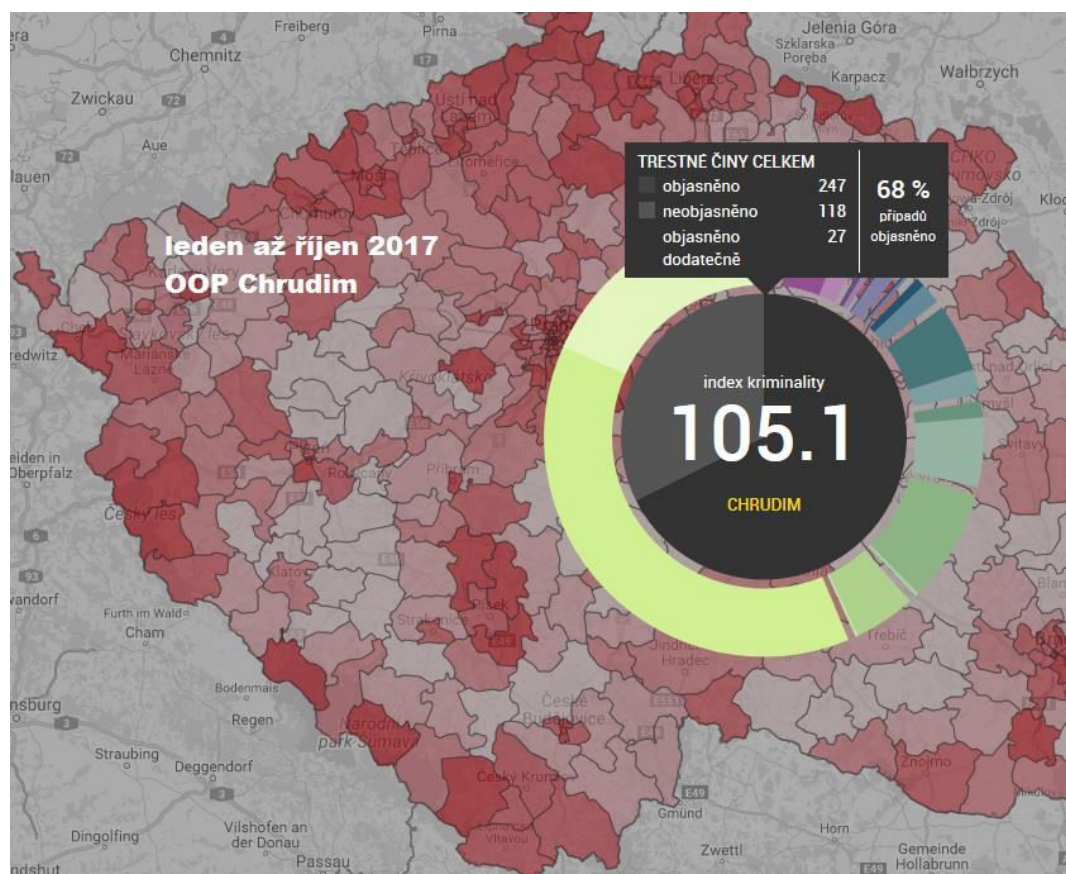
¹ Viz www.mapaexekuci.cz

Odborné sociální poradenství Centra J. J. Pestalozziho, o.p.s. poskytuje pomoc a podporu se zaměřením na finanční a dluhovou problematiku (půjčky, dluhy, exekuce, oddlužení, vzdělávání ve finanční gramotnosti). Za rok 2017 řešilo krizové centrum organizace dluhovou problematiku s 210 klienty, jejichž podíl na celkovém počtu klientů odborného sociálního poradenství tvoří 75 %. Dluhovému poradenství se v Chrudimi věnuje rovněž Farní charita v rámci Občanské poradny.

Bezpečnost

Index kriminality, tzn. počet spáchaných trestných činů za zvolené období přepočtený na 10 tisíc obyvatel, byl za časový úsek leden až říjen 2017 v Chrudimi 105,1. V porovnání s ostatními obvodními odděleními Policie ČR (dále jen OOP) zaujalo OOP Chrudim 323. pořadí dle indexu kriminality (z celkového počtu 522 OOP). Míra kriminality zde byla podobná jako v OOP ve Svobodě nad Úpou (322. místo) nebo v OOP ve Stochově na Kladensku (324. místo).

Obrázek č. 2: Index kriminality v OOP Chrudim za období leden až říjen 2017

Zdroj: Mapa kriminality

Kriminalita v OOP Chrudim v posledních letech klesá a naopak stoupá procento objasněnosti trestné činnosti. Pokles kriminality byl za poslední období zaznamenán v policejních statistikách v rámci celé České republiky.

Tabulka č. 8: Nápad a objasněnost trestné činnosti v OOP Chrudim v letech 2013 – 2017

Rok	Nápad TČ	Objasněno	Objasněnost v %
2013	595	344	58
2014	547	339	62
2015	446	307	69
2016	393	252	64
2017 (leden až říjen)	365	247	68

Zdroj: Mapa kriminality

Nejčastějším typem trestné činnosti je v OOP Chrudim majetková trestná činnost (160 trestných činů). Byl zaznamenán rovněž vyšší výskyt krádeží prostých (107), nejčastěji se jednalo o krádeže v jiných objektech, krádeže součástí motorových vozidel a krádeže věcí z aut. Četnější byly také krádeže vloupáním (36), nejpočetnější bylo vloupání do ostatních objektů a do rodinných domů. Dále bylo zjištěno 34 trestných činů souvisejících s výrobou, držením a distribucí drog.

Město Chrudim mělo zpracovanou Koncepti prevence kriminality na léta 2012 – 2016, která byla vyhotovena v souladu vládou schválenou Strategií prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2016 a také ve spolupráci s Policií ČR, s Městskou policií a s jinými organizacemi zabývajícími se sociálně patologickými jevy. Pro naplnění cílů a opatření stanovených v koncepci kriminality bylo využíváno finanční podpory Pardubického kraje, státu a dalších možných zdrojů. Koncepte na následující roky se opět zpracovává.

Městská policie Chrudim v rámci preventivní činnosti přispívá ke snižování kriminality ve městě např. prostřednictvím práce s mládeží (besedy, bezpečnostní akce na dopravním hřišti, informování přes články v tisku, apod.). V rámci programu prevence kriminality je podporována činnost nízkoprahového klubu Futur, činnost Občanské poradny, jejímž realizátorem je Farní charita Chrudim a další. Od roku 2002 disponuje město Chrudim městským kamerovým systémem vybudovaným v rámci prevence kriminality, a to z prostředků města Chrudim s přispěním dotace z prostředků Ministerstva vnitra ČR, který je napojen na operátorské středisko Městské policie. V obci působí jeden asistent prevence kriminality.

V rámci prevence kriminality je řešena také drogová problematika s cílem předcházet a minimalizovat rizika vzniku drogové závislosti u dětí a mladých lidí nebo pomáhat mladým lidem v krizových životních situacích a na cestě ze závislosti (ambulantní péče). V současné době působí ve městě v oblasti drogové problematiky např. Pedagogicko-psychologická poradna (zabývá se primární prevencí drogových závislostí) a LAXUS, o.s. (poskytuje služby pro uživatele drog a jejich blízké, a to nejen na území města, ale i celého Pardubického kraje).

V Chrudimi se vyskytují další negativní jevy, jako je gamblerství, lichva, prostituce. Většina těchto jevů probíhá skrytě. V rámci Městského úřadu Chrudim působí v této problematice kurátor pro dospělé. Policie kontroluje gamblerství a alkohol u mladistvých.

Zdraví

Důležitým subjektem v oblasti zdravotní péče ve městě je Chrudimská nemocnice, a.s., jejímž zřizovatelem je Pardubický kraj. Nemocnice představuje centrum akutní lůžkové péče se základními obory, jako jsou chirurgie, interna, gynekologie a porodnictví, dětské a novorozenecké oddělení, neurologie, pro širší území. Součástí nemocnice jsou čtyři jednotky JIP a ARO. Kapacita akutní péče činí 227 lůžek. Nemocnice dále zajišťuje i následnou péči v rozsahu 93 lůžek. V areálu nemocnice se nacházejí desítky ambulancí různých zdravotnických specializací. Některé z nich jsou soukromé. V areálu sídlí také lékařská dětská pohotovost a lékařská pohotovost pro dospělé. Vedle Chrudimské nemocnice, a.s. je páteřním článkem zdravotní péče v Chrudimi poliklinika Chrudim. Provozuje ordinace základních i specializovaných odborností. Lze tedy konstatovat, že obyvatelé města mají dostupnou zdravotnickou péči všech relevantních specializací.

Město Chrudim je zapojeno do mezinárodního projektu Zdravé město. Hlavním cílem je vytvoření a dlouhodobé zajištění co nejlepších podmínek pro život obyvatel. Jednou z důležitých agend je zdraví obyvatel a péče o něj. Realizace preventivních opatření se stala základním strategickým cílem při koncipování Zdravotních plánů města, které jsou pravidelně aktualizovány. Prevence onemocnění a zdraví obyvatel je také tématem při veřejném projednávání Desatera problémů města Chrudim. Při řešení problematiky zdraví obyvatelstva spolupracuje město na místní úrovni s lékaři, Krajskou hygienickou stanicí, Zdravotním ústavem, se školami i neziskovými organizacemi.

Shrnutí dobrých praxí a doporučení

(Gabriela Chalupníková, Zuzana Korecká)

V Chrudimi již několik desetiletí fungují různá občanská sdružení, v nichž se soustřeďují kreativní a motivovaní lidé působící v mnoha oblastech. Nejinak je to i v sociální oblasti, kde pracuje celá síť organizací s velkým rozpětím cílových skupin. Je zde vytvořena funkční síť sociálních služeb pro rodiny s dětmi, osoby se zdravotním postižením, seniory či osoby v nouzi. Ukazuje se, že palčivý problém pro Chrudim představuje otázka bydlení. Aktéři považují za důležité nastavit systém dostupného bydlení tak, aby vyhovoval všem zúčastněným jak v pomoci, tak i v kontrole.

Příkladem dobré praxe je mnoho a je zde dobře patrný zájem vedení Města Chrudim o komunitní a sociální práci ve městě a samozřejmě nelze nezmínit výbornou práci a nasazení celého sociálního odboru pod vedením Mgr. Pochobradské.

Příkladem může být spolupráce Města Chrudim a NNO v práci s cílovou skupinou lidí bez domova a bez přístřeší. Český červený kříž, Oblastní charita Chrudim, Farní charita Chrudim a zapojení SOPRE CR o. p. s, která provozuje městskou ubytovnu se třemi sociálními službami sociální prevence – noclehárnu, denní nízkoprahové centrum a sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi. Využívání sociálního šatníku, potravinové pomoci či možnost umýt se, oholit a ostříhat je pro osoby na ulici velkou výhodou.

Dalším příkladem dobré praxe může být určitě NNO Šance pro tebe, která poskytuje sociální a podpůrné služby lidem ohroženým nepříznivou sociální situací. Ať už to jsou děti a mládež, rodiny i celá komunita. Nízkoprahové kluby Agora či Futur mají vynikající pověst a velké množství profesionálů i dobrovolníků působí nejen v Chrudimi, ale v rámci terénní práce např. i v Hrochově Týnci nebo Čankovicích. Šance pro tebe o. p. s. provozuje také sociální podnik, kde cílem není primárně vytvoření zisku, ale aktivizace sociálně vyloučených klientů k pracovním aktivitám, vzdělávání, upevňování a znovunastavení pracovních návyků a zkušeností.

Příkladem do třetice může jistě být i Centrum J. J. Pestalozziho, které poskytuje krizové i odborné poradenství dětem a mládeži. Provozuje azylový dům v Chrudimi a dva Domy na půl cesty v Havlíčkově Brodě a v Hrochově Týnci. Cílovou skupinou jsou mladí lidé, kteří se ocitli v nelehké situaci a nedokáží ji sami řešit, oběti domácí násilí, dysfunkční rodiny s nezletilými dětmi či mladí lidé, kteří opouští dětské domovy, terapeutické komunity či rodiny a nemají vhodné či žádné rodinné zázemí.

Věříme, že spolupráce Města Chrudim a Agentury pro sociální začleňování přispěje k dalšímu rozvoji započaté dobré praxe a prohloubí možnosti pomoci pro sociálním vyloučením ohrožené a sociálně vyloučené skupiny obyvatel.

Jádrové indikátory a checklisty k oblasti bydlení

Bydlení

a) Tabulka ukazatelů sociálního vyloučení v obci

Monitoring řešení klíčového problému *vysoký počet domácností v nestandardním bydlení*

Indikátor	Hodnota	Poznámka
Počet příjemců/společně posuzovaných osob dávek na bydlení v azylových domech, ubytovnách, rekreačních objektech a jiných než obytných prostorech	36/80	36 příjemců 80 společně posuzovaných osob ubytovny ve městě
Počet obyvatel žijících v nevhodných bytech (kvalifikovaný odhad počtu obyvatel žijících v domech/bytech/lokalitách, které považujeme za nevhodné z důvodu extrémní segregace, přelidnění, špatného hygienického stavu, špatného stavebně technického stavu)	60	ubytovna U Krkavce – zhoršené hygienické podmínky i technický stav není vyhovující
Celkový počet obecních bytů/dlouhodobě (déle než rok) neobsazené/z toho využitelných pro CS (tzn. vyloučit byty v segregovaných lokalitách, DPS, služební byty ve školách apod.)	500	viz str. 11 - 12
Počet nově obsazených bytů za poslední rok celkem/z toho pro CS (počet nově uzavřených smluv s novým nájemníkem za poslední rok/ z toho kvalifikovaný odhad počtu bytů přidělených jako sociální bydlení viz checklist sociální bydlení)	-	
Má obec vypracovaná pravidla pro přidělování obecních bytů?	ANO	viz str. 12
Vyhodnocení pravidel pro přidělování obecních bytů podle checklistu sociální bydlení (použit skóre z checklistu)	16	
Počet sociálních bytů pro CS ve vlastnictví obce/NNO/soukromých vlastníků (hodnocení sociálních bytů dle checklistu sociální bydlení)	75/3	Na Větrníku (60 bytů) a Rooseveltova (15 bytů) – městské byty 3 byty NNO (SOPRE CR, Péče o duševní zdraví)
Má obec zmapovanou potenciální nabídku sociálního bydlení od jiných vlastníků na území	NE	(pouze nabídka bytů NNO)

obce? (existence jakékoliv analýzy/ spolupráce se soukromým vlastníkem apod.)		
Kapacita sociálních služeb na podporu bydlení pro obyvatele obce (obvykle v rámci TP a SAS; kapacity poskytovatelů podle registrace - počet služeb, kapacita klientů + příloha vyplněné checklisty podpora v bydlení)	v rámci SAS, ale není program zaměřený na podporu bydlení	SOPRE CR, Šance pro tebe
Počet obyvatel SVL využívajících služby na podporu bydlení/ celkový počet obyvatel SVL	-	
Počet přihlášek z CS do programů zaměřených na sociální bydlení (programy NNO, samosprávy, obecní byty apod.)	-	
b) Checklist - identifikace závadného bydlení v lokalitě		
Ubytovna U Krkavce		
Název lokality:	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Přelidněné byty/ domy	NE	
Špatné hygienické podmínky (plíseň, paraziti, problémy s vodou apod.)	ANO	
Špatný technický stav nemovitostí (viz checklist nezávadné bydlení)	ANO	
Vyšší ceny nájmu/energií, než je v místě obvyklé (viz http://www.portalobydleni.cz/nastroje/cenove-mapy/)	ANO	
Jiné, nevhodnost indikující jevy (popište jaké)	-	
c) Checklist - sociální bydlení pro domácnosti ohrožené sociálním vyloučením		
Monitoring řešení klíčového problému <i>vysoký počet domácností v nestandardním bydlení</i>		
Jasná pravidla pro obsazování bytů		
Obec má schválená a veřejná pravidla pro obsazování bytů	ANO	viz str. 12
Pravidla jsou dodržována - postup mimo popsání pravidla je výjimečný a	ANO	

odůvodněný (živelná pohroma apod.)		
Na rozhodování se podílí sociální pracovníci nebo jiní reprezentanti cílové skupiny	NE	v kompetenci bytové komise
Obsazování na základě závažnosti sociální a bytové situace žadatele		
Žadatelé, kteří nejsou v bytové nouzi nebo sociálně potřební, nemohou o tyto byty žádat/jejich žádosti jsou vyřazovány	ANO/NE	žádost podat mohou, ale jejich žádost bude vyřazena
Zvlášť zranitelné skupiny obyvatel jsou vybírány přednostně (např. jsou bodově zvýhodněny). Mezi takto preferované skupiny patří např.:		
domácnosti s nezletilými dětmi (zejména samoživitelé/samoživitelky)	ANO	
zdravotně postižení	ANO	
senioři	ANO	DPS
oběti trestných činů (zejména domácí násilí)	NE	
oběti diskriminačního jednání	NE	
jiné srovnatelné skupiny	-	
Domácnosti v závažnější bytové nouzi jsou vybírány přednostně před domácnostmi s relativně lepší bytovou situací. Mezi prioritní situace v bydlení patří např.:	ANO	
osoby žijící bez střechy (na ulici, noclehárny, azylové domy)	NE	

osoby žijící bez bytu (ubytovny, jiné než obytné prostory)	NE	
osoby opouštějící instituce (dětské domovy, pěstounskou péči, vězení)	NE	
osoby s akutním ohrožením bydlení (návrh na vyklizení bytu, výpověď)	NE	
osoby ve významně nevyhovujícím bydlení (stav bytu/domu, přelidnění apod.)	ANO	
jiné srovnatelné situace	-	
Nejsou vyžadovány podmínky jako čistý trestní rejstřík, příjem ze zaměstnání apod. ani nejsou vylučování žadatelé, kterým byl v minulosti nájem bytu ukončen	NE/ANO	některé podmínky vyžadovány nejsou (čistý RT, příjem ze zaměstnání), jsou vylučováni žadatelé, jimž byl v minulosti nájem ukončen např. z důvodu neplacen nájemného
Bydlení je přístupné také domácnostem s dluhy		
Dluhy žadatele vůči obci/NNO nejsou při hodnocení na újmu žadateli NEBO	NE	dluhy žadatele vůči obci jsou na újmu při hodnocení
Řešené dluhy žadatele vůči obci/NNO (uzavřené splátkové kalendáře apod.) nejsou při hodnocení na újmu žadateli NEBO Bagatelní dluhy nejsou při hodnocení žádosti vůbec zohledňovány (poplatky za psy, popelnice apod.)	NE	
Vstup do bydlení je umožněn i bez trvalého pobytu v obci		

Místo trvalého pobytu není pro hodnocení žádostí relevantní NEBO Domácnosti, které v obci skutečně bydlí a mají k ní jasnou vazbu (např. školní docházka dětí, evidence uchazečů o zaměstnání apod.) jsou hodnoceny stejně, jako domácnosti s trvalým pobytem v obci. Doba, po kterou mají domácnosti mít vazbu, není delší než jeden rok.	NE	trvalý pobyt v obci je zásadní podmínkou
Vstup do bydlení je bez finanční nebo obdobné bariéry		
Podání žádosti ani uzavření smlouvy není podmíněno zaplacením poplatku nebo dluhu po předchozím nájemníkovi	ANO	
Smlouva nepožaduje po nájemníkovi provedení rekonstrukce, uvedení bytu do obývatelného stavu apod.	ANO	
Jistota (kauce) není při uzavření nájemní smlouvy požadována NEBO	ANO	
Jistota (kauce) je vybírána, ale je pokryta z dávky mimořádné okamžité pomoci NEBO	-	kauce není požadována
Jistota (kauce) je vybírána, ale je rozložena do nízkých měsíčních splátek, které zvládají domácnosti platit NEBO	-	kauce není požadována
Jistota (kauce) je odpuštěna domácnostem, které ji nemohou zaplatit	-	kauce není požadována
Nabízené bydlení je dostatečně stabilní a přiměřené		

Domácnosti standardně získávají nájemní smlouvu s délkou trvání alespoň jeden rok	ANO	smlouva se uzavírá na 1 rok
Pokud domácnost neporušuje podmínky nájemní smlouvy, je s ní nájem prodlužován. Tento postup je ukotven ve schválených pravidlech	ANO	smlouvu lze prodlužovat
Pokud uzavření nájemní smlouvy brání problém na straně klienta (např. dluhy vůči dodavatelům energií), je problém vyřešen v jeho prospěch (např. uzavřena podnájemní smlouva)	-	dosud nebylo řešeno
Nájem a další náklady na bydlení jsou přiměřené a mohou jej hradit i domácnosti odkázané na dávky (příspěvek na bydlení)	ANO	
Byty jsou poskytovány ve standardním udržovaném stavu bez závad, mají koupelnu, WC, kuchyňskou linku	ANO	
Byty jsou lokalizovány mimo segregovanou lokalitu	ANO/NE	v Chrudimi není segregovaná lokalita, lze hovořit o lokalitě se zvýšenou koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením (lokalita pod nádražím – Rooseveltova a Revoluční ulice)
Problémy jsou řešeny pomocí sociální práce		
Při zjištění případných problémů v bydlení (zejména neplacení, narušování soužití, poškození bytu) je k dispozici pomoc sociálního pracovníka.	ANO	K dispozici je pomoc sociálních pracovníků sociálního odboru MěÚ i NNO

Informace o předchozích problémech v bydlení jsou využity pro nastavení režimu platby za bydlení (zvláštní příjemce nebo přímá úhrada dávky), intenzity podpory pomocí sociální práce apod.	ANO	
Kladné odpovědi celkem	16	